

NÄKÖKULMIA OIKEUSSUOJAAN JA TASA- ARVOLAIN SYRJINTÄKIELTOIHIN

Kommenttipuheenvuoro

*Outi Anttila, työtuomioistuinneuvos, yhdenvertaisuus- ja tasa-
arvolautakunnan varapuheenjohtaja*

TEEMAT

Oikeussuojasta

Moniperusteisesta
syrjinnästä

Resursseista

OIKEUS- SUOJASTA

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunto
TyVL 2/2022 vp koskien valtioneuvoston
ihmisoikeuspoliittista selontekoa:

”Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomen keskeinen lainsäädäntö ei tarjoa syrjinnän uhreille riittävän hyvää oikeussuojaa, vaan Suomen sääntelyssä on useita seikkoja, jotka vaikeuttavat syrjinnän uhrin oikeuksiin pääsyä ja oikeussuojan saamista. Ongelmia aiheuttavat mm. lakien eri tasoiset velvoitteet, matalan kynnyksen oikeussuojakeinojen toimimattomuus, resurssien puute sekä toimivaltasäännösten epä johdonmukaisuus.”

OIKEUS- SUOJASTA

”Moniperusteisen ja risteävän syrjinnän uhrien asema on erityisen hankala.”

(Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, TyVL 2/2022 vp)

ESIMERKKI- TAPPAUS

Nainen alkaa käyttää työpaikallaan islamin huivia. Työnantaja kieltää huivin käytön. Nainen ei suostu luopumaan huivin käytöstä. Hänen palvelussuhteensa irtisanotaan.

Oikeussuojakeinot?

ESIMERKKITAPPAUS

- Sukupuolisyryntää?
 - Tasa-arvovaltuutettu? Onko toimivaltaa tällaisessa asiassa?
 - Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan? Vain jos valtuutettu tai keskusjärjestö vie, naisella itsellään ei vireillepano-oikeutta; lautakunta voi vain kieltää syrjimästä jatkossa; lautakunnalle toimivalta määrätä hyvitystä?
 - Hyvityskanne nostettava käräjäoikeudessa, vaikka irtisanomisasia käsiteltäisiin muutoin hallinto-oikeudessa (jos virkasuhde) tai työtuomioistuimessa (jos tes-asia)

ESIMERKKITAPPAUS

- Syrjintää uskonnon, etnisen alkuperän ja sukupuolen perusteella
 - Yhdenvertaisuusvaltuutettu? Ei toimivaltaa tutkia työelämää koskevia yksittäistapauksia, valvonta säädetty työsuojeluviranomaisen tehtäväksi; voi kuitenkin avustaa ja sovittaa; toimivallan laajentaminen?
 - Lautakuntaan? Nainen itse voisi viedä asian lautakuntaan, jos kyse olisi muusta kuin työelämän syrjinnästä - lautakunnalla ei kuitenkaan toimivaltaa työelämäasioissa yhdenvertaisuuslain soveltamisalalla; toimivallan laajentaminen?
 - Hyvityskanne nostettava käräjäoikeudessa, vaikka irtisanomisasia käsiteltäisiin muutoin hallinto-oikeudessa (jos virkasuhde) tai työtuomioistuimessa (jos tes-asia)

OIKEUS- SUOJASTA

”Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota syrjinnän ja häirinnän uhrien oikeusasemaan ja tähdentää uhrien oikeussuojan kehittämistä kaikilla elämänaloilla ja syrjintäperusteilla. Perus- ja ihmisoikeuksien suojan kannalta uhrien suojan toteutumiseen liittyvien valvontajärjestelmien kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää.”

(Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, TyVL 2/2022 vp)

OIKEUSSUOJA-
KEINOJA
KOSKEVA
KATTAVA
SELVITYS

- Tarvitaan oikeussuojakeinojen virtaviivaistamista, selkeyttämistä ja matalampaa kynnystä hakea oikeutta.
- Itsenäinen kanneoikeus valtuutetulle ja järjestöille.

LOPUKSI: RESURSSIT

Yle.fi/uutiset 19.4.2022

"Menisin mieluummin Siwan kassalle kuin jatkaisin tuomioistuimessa" – into hakeutua tuomariksi ja pysyä alalla huolestuttaa Tuomariliittoa

Tuomariliiton kyselyyn vastanneista lähes 30 prosenttia harkitsee alanvaihtoa tai on jo lähdössä. Vastaajien mukaan töitä on liikaa ja palkka huono. Liiton mukaan kansalaisten oikeusturva on vaarassa.